

Jaarverslag van de Stichting Nobilis over het jaar 2015

Samenstelling van het bestuur

De heer drs. Remco Heite, Steenwijkerweg 28, Wolvega, voorzitter
De heer Pieter Jonker, Lange Akker 24, Oosterwolde, secretaris-penningmeester
De heer Beint Koopstra, Achterwei 17, Suameer, tweede secretaris
De heer Johan Veenstra, Binnenweg 5, Nijeholtpade, bestuurslid
De heer drs. Sake W. Jager, Benedictijnenhove 31, Leusden, bestuurslid (tot 18 juni 2015)
Mevrouw Leonie van der Walle-Jonker, Blauwmaad 35, Oosterwolde (vanaf 18 juni 2015)
Mevrouw Rinnie Veenstra, Achterwei 17, Suameer, bestuurslid

Bestuursvergadering

Het bestuur vergaderde op zaterdag 18 juni 2015 in Fochteloo. In de bestuursvergadering werden het jaarverslag 2014 met de bijbehorende financiële jaarstukken door het bestuur goedgekeurd. Het beleidsplan 2015-2016 werd ook vastgesteld door het bestuur.

Uitvoerig werd gesproken over huisvestingsaangelegenheden van de Stichting Nobilis in de voormalige school van Fochteloo (Zuideinde 26b), die op 1 april 2014 werd betrokken.

Het bestuur besluit het overleg op te starten met de gemeente Ooststellingwerf over de vervanging van leidingen onder het oudste deel van de school en het aan laten leggen van leidingen en meters voor gas, water en elektriciteit

Het bestuur vergaderde ook op zaterdag 28 november 2015 in haar centrum voor prentkunst in Fochteloo. Gesproken werd over de jubileumactiviteiten in 2016 en de financiering ervan. Een notitie van de heer Dick Wind uit Leek wordt besproken. Onderwerp is de collectieregistratie. De financiering is nog het probleem. Het bestuur sprak aan de hand van de notitie *Het Nobilis Codicil* uitvoerig over de toekomst van de Stichting Nobilis.

ANBI-status

De Stichting Nobilis is bij beschikking aangewezen als een algemeen nut beogende instelling (ANBI) en valt uit dien hoofde van rechtswege onder de werkingssfeer van de ANBI wet- en regelgeving. In het jaarverslag 2012 is uitgebreid stil gestaan bij het bedrijfsonderzoek van de Belastingdienst en bij de uitslag van dat onderzoek. Op 2 februari 2012 liet de inspecteur weten dat de ANBI-status kan worden voortgezet. De Stichting Nobilis is een culturele ANBI. Het bestuur heeft ook in het verslagjaar 2015 er op toegezien dat de Stichting binnen de aangescherpte richtlijnen (van 1 februari 2010) opereerde.

Schenking bij akte

De Stichting ontving in het verslagjaar de jaarlijkse schenking van Pieter Jonker, groot € 12.500,--, gebaseerd op een schenkingsakte, die loopt over de jaren 2012 tot en met 2016. In 2016 ontving de Stichting een nieuwe jaarlijkse schenking van Pieter Jonker, groot € 20.000,--. De doorlooptijd is vijf jaar: 2016 t/m 2020. Deze jaarlijkse schenkingen zijn voor het voldoen van de koopsom van het pand Zuideinde 26b in Fochteloo. Een tweede, belangrijke schenker is: mevrouw Dr. Ina Orbaan. Kortheidshalve verwijzen wij u naar het hoofdstuk **Dr. Ina Orbaan Fonds** van dit jaarverslag.

Huisvesting

In het jaarverslag 2013 van de Stichting Nobilis werd al gewag gemaakt over de besprekingen met het College van Burgemeester en Wethouders van Ooststellingwerf over huisvesting in Fochteloo.

Besprekingen die in januari 2014 hervat werden. De onderhandelingen verliepen voorspoedig, zodat overeenstemming werd bereikt over aankoop van de voormalige school in Fochteloo per 1 april 2014 onder strikte ontbindende voorwaarden. De ontbindende voorwaarden hebben betrekking op het eventueel niet bijeen kunnen brengen van de koopsom en op een minder gunstige exploitatie van de Stichting in de toekomst. De koopsom hoeft daardoor niet betaald te worden in de eerste drie jaar. En er is door de gemeente Ooststellingwerf de mogelijkheid geboden, die periode van drie jaar te verlengen met nog eens drie jaar (met een rentevergoeding over de aankoopsom).

Het bestuur is voornemens om de koopsom in het voorjaar van 2016 te voldoen, waardoor het pand volledig eigendom van de Stichting Nobilis wordt.

In het vorig jaarverslag werd gewag gemaakt van problemen met de aanleg van de tuin. In 2015 werden de gebreken volledig hersteld zonder dat er nog over nadere vergoedingen gesproken hoefde te worden.

Het bestuur liet na een lekkage van koolmonoxyde onmiddellijk de cv-ketel vervangen.

In 2014 werd afgesproken dat er een jaar uitgetrokken zou worden voor de inrichting en verhuizing. Alles verliep dat jaar volgens plan door de inzet van vrijwilligers onder leiding van Beint Koopstra, Rinnie Veenstra en Pieter Jonker.

Het gebouw kent de volgende functionele ruimten:

1. Tentoonstellingsruimte, tegelijkertijd ontvangstruimte voor groepen (maximaal 40 deelnemers).
2. Bibliotheek voor boeken, tijdschriften en archieven. Overigens met twee werkplekken.
3. De gang wordt benut als garderobe, maar ook als museumwinkel en aan de wanden kan tentoongesteld worden.
4. In het tweede deel van de gang is een ladenkastenwand geplaatst met 180 laden, gemaakt door de kunstenaar Rik Buter uit Den Haag, voor de afdeling chalcografie (de ruim 3.000 blokken en platen waar kunstenaars hun prenten in gegraveerd hebben).
5. Kantoor met twee werkplekken, tegenover de ingang.
6. Magazijn I voor de opslag van uitgaven van de Stichting Nobilis
7. Magazijn II voor de opslag van het archief en de uitgaven van Exlibriswereld
8. Het depot. De voormalige kleuterschool herbergt alle prentencollecties. Overigens ook twee werkplekken.
9. Drukwerkplaats met twee degelpersen en een bibliotheek op het terrein van typografie, drukken, enz. met daarnaast nog een kleine opslagruimte.

Feestelijke opening

Op zaterdag 31 januari 2015 werd door wethouder Engbert van Esch van de gemeente Ooststellingwerf de nieuwe huisvesting van de Stichting geopend in aanwezigheid van zo'n honderd genodigden.

Op zaterdag 14 februari 2015 was er voor de inwoners van het dorp Fochteloo en uit de regio een open dag, waarvan 85 mensen gebruik maakten.

De Stichting Nobilis heeft er voor gekozen om aan haar naam toe te voegen: centrum voor prentkunst.

Openstelling en beheer

Het bestuur heeft na een evaluatie besloten dat het centrum na de winterstop 2015-2016 alleen nog opengesteld is op zaterdag- en zondagmiddag of na een telefonische afspraak is bezoek ook op werkdagen mogelijk. Al eerder was afgesproken dat er een wintersluiting is van half oktober tot half maart. Groepen en individuele bezoekers kunnen ook dan na telefonische afspraak in die periode wel een bezoek brengen.

Het bestuur besluit geen entree te heffen, alleen groepen betalen 5,- euro per persoon (incl. koffie/thee met koek, een rondleiding en een lezing).

Voor het dagelijks, vrijwillig beheer zijn verantwoordelijk Beint Koopstra, Rinnie Veenstra, Johan Oost en Pieter Jonker. De twee eerstgenoemden ontvangen na verkregen toestemming van de belastingdienst daarvoor een bescheiden vrijwilligersvergoeding.

Dr. Ina Orbaan Fonds

Om de exploitatie van de nieuwe huisvesting mogelijk te maken heeft mevrouw dr. Ina Orbaan uit Wassenaar in 2014 een bedrag van € 9.200,- geschonken, waarvan € 6.000,- gereserveerd is voor de toekomst en dat bedrag is ondergebracht in het Dr. Ina Orbaan Fonds binnen de Stichting. Mevrouw Orbaan schonk in 2015 een bedrag van € 9.000,-, waarvan € 4.000,- werd toegevoegd aan het Dr. Ina Orbaan Fonds. In 2016 zullen deze middelen worden ingezet bij de aankoop van het pand Zuideinde 26b, Fochteloo. De overige € 5.000,- werden ingezet in de jaarlijkse exploitatielast en in de aanschaf en plaatsing van een nieuwe cv-ketel.

Publicaties

Tijdschriften

In 2015 werd vanuit het centrum voor prentkunst in opdracht van Exlibriswereld, de landelijke organisatie voor de kleingrafiek het kwartaaltijdschrift *Grafiekwereld* geredigeerd en uitgegeven. Daarnaast schreef Pieter Jonker tal van bijdragen voor genoemd tijdschrift.

Met de redactie en de uitgever van het tijdschrift *Boekenpost* is de afspraak gemaakt dat Pieter Jonker drie keer per jaar een artikel aan dat tijdschrift zal bijdragen over de (boek-) illustratie in Nederland en Vlaanderen.

Voor beide tijdschriften geldt dat er een wisselwerking ontstaat met het centrum voor prentkunst. Zo worden er naar aanleiding van bepaalde artikelen kleine exposities ingericht in het centrum en in de tijdschriften is regelmatig aandacht voor de kunstenaars, die ruim in de collectie van de Stichting Nobilis vertegenwoordigd zijn.

Er is een regelmatig contact met De Kunstkrant, die tweemaandelijks gratis verspreid wordt. De Kunstkrant is voor bezoekers ook verkrijgbaar in het centrum voor prentkunst in Fochteloo.

Nobilis Cahiers

In het verslagjaar werden twee Nobilis Cahiers uitgegeven, beide in een oplage van 700 exemplaren, waarvan 350 werden verspreid als bijlage bij het tijdschrift *Grafiekwereld*.

Nobilis Cahier 6 *Henk Hester (1933-2002) de Utrechtse jaren* verscheen ter gelegenheid van de schenking van de ateliernalatenschap van Henk Hester door zijn weduwe mevrouw Pien Hester-Lammers uit Tolbert. Het cahier telt 48 pagina's en werd vormgegeven door Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving. Financieel mogelijk gemaakt door de P.W. Janssen's Friesche Stichting, het Coöperatiefonds van de Rabobank Noordenveld West Groningen, Stichting Bercoop Fonds en de Johan Veenstra Stichting.

Nobilis Cahier 7 *Ank Spronk-Feenstra (1919-2010) Etsen en aquarellen* verscheen ter gelegenheid van de schenking van de ateliernalatenschap van Ank Spronk-Feenstra door haar dochter Jet Spronk uit Lochem. Het cahier telt 48 pagina's en werd vormgegeven door Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving. Financieel mogelijk gemaakt door de P.W. Janssen's Friesche Stichting, provincie Friesland, Stichting Bercoop Fonds en de Johan Veenstra Stichting

Uitbreiding collectie van de Stichting Nobilis

In 2015 werden er weer veel bijzondere prenten en boeken geschonken aan de Stichting Nobilis.

We noemen even kort:

Dr. C. Schriks, Warnsveld: boeken en prenten

Mevr. A. Kuyper, Amsterdam: 21 prenten Lou Strik

Dr. Gerrits, Roden: o.a. 49 prenten

Mevr. D.C. Court, Orvelte, 62 prenten

Mevr. P. Hester-Lammers: 29 prenten

Mevr. J. Spronk: deel van de ateliernalatenschap van haar moeder A. Spronk-Feenstra

De heer H. Siekman: vier papiersneden

De heer P. Jonker, Oosterwolde: diverse litho's van Hedwig Pauwels

De heer C. Heij, Borculo: grafiekmappen

De heer J. van Waterschoot, Gemert: boeken en tijdschriften

De heer H. Muda, Nijmegen: collectie grafiek

Mevrouw I. Dochez-Bollen, Hasselt, België, verzameling kleine prenten

De heer Monderman, Sleen: collectie grafiek enz. van Jan van Doorn

Per schenker is er een overzicht beschikbaar waar elk werk in beschreven is.

Tentoonstellingen

In het verslagjaar werd op verzoek van De Kijkzaal-commissie in Wolvega een tentoonstelling met werk van Ank Spronk-Feenstra uit de Nobilis-collectie gerealiseerd. De tentoonstelling werd gehouden van 2 november 2015 – 14 december 2015. Eerder dat jaar liep daar nog tot 12 januari de Johannes Mulders-tentoonstelling die ook werd verzorgd door de Stichting Nobilis.

Van 12 maart tot en met 26 april 2015 een overzichtstentoonstelling met het werk van Henk Hester in het centrum voor prentkunst in Fochteloo. De opening op 12 maart werd goed bezocht.

Van 11 juni tot en met 18 augustus 2015 een tentoonstelling van het werk van Henk Hester uit de Nobilis-collectie in het Gemeentehuis in Marum.

Van 2 juli tot en met 11 oktober 2015 een overzichtstentoonstelling met het werk van Ank Spronk-Feenstra. De opening op zondag 28 juni 2 werd druk bezocht. Wethouder Sierd de Boer woonde namens het College van B. en W. van Ooststellingwerf de opening bij.

Er werden in het centrum voor prentkunst in Fochteloo ook tien kleine tentoonstellingen georganiseerd, waar bij de opening steeds een lezing werd gehouden. De tentoonstellingen duurden een week. Een uitgebreide folder van vier pagina's werd verspreid in een oplage van 1.000 stuks.

2 juli De kleine prentkunst van Ank Spronk

9 juli: Tom Thijssse: de hedendaagse Hokusai

16 juli: Het krachtige werk van Anatoli Kalaschnikow (1930-2007)

23 juli: Houtgraveur Pam G. Rueter en zijn GAillarde Pers-uitgaven

30 juli: Het grafisch werk van de paardenschilder Emil Kotrba (1912-1983)

6 augustus: Grote kunstenaar, kleine prenten: Willem J. Rozendaal (1899-1971)

13 augustus: De veelzijdigheid van schilder, graficus, illustrator Johannes Mulders (1899-1989)

20 augustus: De Zuiderburen komen: Nelly Degoy, Desire Acket, Luc de Jaegher, Victor Stuyvaert, Rik Keuterickx, Germaine Cluytmans en Jos Hendrickx

27 augustus: Handgekleurde kleine prenten van Rose Reinhold (1894-1959)

3 september: Jan Battermann (1909-1999) in de schaduw van Cobra

Dit project werd mogelijk gemaakt door het Mienskipfonds van de provincie Friesland, die ook de Ank Spronk-tentoonstelling mogelijk maakt en de Dag van de Prentkunst op 10 oktober in het dorps huis Et Legien en het centrum voor prentkunst, beide in Fochteloo.

Dag van de Prentkunst

Op zaterdag 10 oktober organiseerde de Stichting Nobilis de Dag van de Prentkunst. 25 grafici presenteerden en verkochten hun werk en gaven demonstraties. Er waren drie lezingen, te weten Jos van Waterschoot (Gemert), Floortje Sebens (Groningen) en Pieter Jonker (Oosterwolde). Er waren twee kleine tentoonstellingen met werk van Reinder Homan en Lou Strik naast dat bezoekers de grote Ank Spronk-Feenstra-tentoonstelling konden bezoeken.

De dag werd bezocht door ruim 350 mensen. Het dorps huis Et Legien was afgehuurd voor de kunstenaars. 's Avonds werd er gedineerd met 35 gasten in Waskemeer (op eigen kosten).

Op vrijdag 9 oktober verscheen er in de dagbladen *Leeuwarder Courant* en *Dagblad van het Noorden* een groot artikel verspreid over twee pagina's. Ook ten tijde van de opening in januari 2015 was dat ook al eens gebeurd. De publiciteit droeg bij aan het hoge aantal bezoekers.

De Dag van de Prentkunst, de tentoonstelling van Ank Spronk-Feenstra en het project Tentoonstelling van de Week (met tien lezingen en tentoonstellingen) werden financieel mogelijk gemaakt door een bijdrage uit het Mienskipfonds van de provincie Friesland.

Op 3 oktober was er een interview over de Dag van de Prentkunst via Omroep Friesland te beluisteren, te zien en op internet te raadplegen.

Er verscheen een fraaie folder over de Dag van de Prentkunst, die werd verspreid in een oplage van 1.000 stuks.

Workshops

De eerste workshop Houtdrukken onder leiding van de kunstenaars Antje Veldstra en Marjolein Terwindt-Wetterauw werd gehouden op zondag 8 november 2015 met elf deelnemers.

Iedereen maakte een prent bij een gedicht van Vasalis en uiteindelijk werden prenten en gedichten tot een boekje gebonden. Er waren zoveel aanmeldingen dat een tweede workshop op 24 januari 2016 gehouden gaat worden.

Vrijwilligers

Drie vrijwilligers geven leiding aan alle activiteiten van de stichting, waarbij een taakverdeling is gemaakt. Johan Oost is verantwoordelijk voor de afdeling kleine prenten (50.000 items), Beint Koopstra voor alle technische en onderhoudswerkzaamheden en ook verantwoordelijk voor het inrichten van tentoonstellingen en de collectie vrije grafiek, Pieter Jonker is verantwoordelijk voor de geldzaken, de pr en beheert de collectie blokken en platen en de bibliotheek.

Overige activiteiten

Op 10 januari 2015 werd door de heer Geert Brussen een fraaie vitrinekast geschonken.

Op 23, 24, 25 mei 2015 werd deelgenomen aan de Kunstroute van de Stichting Kunstwerf. Het leverde een kleine honderd bezoekers op.

Op verzoek van de *Leeuwarder Courant* en het *Dagblad van het Noorden* verzorgde Pieter Jonker een lezing over Dirk Kerst Koopmans tijdens een middag waar Dr. J. van der Vaart een grotere lezing verzorgde. De eerste keer bezochten 120 mensen op 20 januari 2015 deze lezingen in het Museum Heerenveen. Het succes werd herhaald op 27 januari met opnieuw 120 bezoekers. Een derde keer werd overwogen, maar Dr. J. van der Vaart zag af van deze mogelijkheid. Op 23 januari 2015 verzorgde Pieter Jonker op verzoek van de gemeente Weststellingwerf een lezing over D.K. Koopmans in de Rietnimf in Munnikeburen.

Op zaterdag 30 mei 2015 kwamen alle leden van de kunstenaarsgroep Holt naar de Holtdag in Fochteloo, waar plannen gesmeed werden voor de Dag van de Prentkunst.

Op 20 augustus 2015 bracht een delegatie uit Hasselt (B) een bezoek aan het centrum in verband met een schenking van mevr. Irma Dochez-Bollen aan de Stichting Nobilis.

Op 26 augustus 2015 bracht het bestuur van Exlibriswereld een bezoek

Op 2 september 2015 kwam De Kijkzaal-commissie uit Wolvega op bezoek.

Op 17 september 2015 kwam het bestuur op bezoek van de Stichting Bercoop Fonds.

Op 17 november 2015 werden er in het centrum voor prentkunst televisieopnamen gemaakt voor Omroep Friesland.

Op 18 november 2015 Pieter Jonker een lezing over D.K. Koopmans in het Poolderhuus in Munnikeburen.

Op 3 december 2015 kwam een cursusgroep van het Grafisch Centrum Groningen o.l.v. de heer Maarten de Jong op bezoek.

Op 7 december 2015 kwam het bestuur van de Stichting Kunstwerf op bezoek.

Tal van groepen brachten een bezoek aan het centrum voor prentkunst in Fochteloo. Hen werd een lezing en rondleiding aangeboden.